

Concept Leerdoelenkaart schrijven 10-14

	Groep 5 & 6	Groep 7 & 8 (niveau 1F)	Tussendoelen vmbo	Niveau 2F	Tussendoelen havo/vwo	Niveau 3F
Taak: Wat wil/moet ik schrijven?						
Correspondentie (voorbeelden)	Ik schrijf een verzoek om informatie bij een instantie, zoals bibliotheek of gemeente. Ik schrijf een ingezonden brief naar buurtkrant, schoolkrant.	Ik geef of vraag eenvoudige informatie in een vertrouwde context. Ik schrijf een kaart, een email of een kort bericht/boodschap om iemand te bedanken, te feliciteren of uit te nodigen.	Ik geef of vraag eenvoudige informatie in een minder vertrouwde context. Ik druk meningen en gevoelens uit in een vertrouwde context. Ik schrijf persoonlijke en korte zakelijke briefjes.	Ik schrijf e-mails of informele brieven waarin ik meningen en gevoelens uitdruk. Ik schrijf eenvoudige zakelijke brieven en schriftelijke verzoeken (m.b.v. standaardformuleringen).	Ik geef of vraag informatie in eenvoudige zakelijke brieven. Ik formuleer overtuigende argumenten.	Ik schrijf zakelijke en persoonlijke brieven waarin ik gevoelens genuanceerd uitdruk en een standpunt beargumenteer.
Formulieren invullen, berichten, advertenties en aantekeningen (voorbeelden)	Ik schrijf een advertentie (n.a.v. een voorbeeld). Ik schrijf eenvoudige recepten. Ik vul een formulier in voor een prijsvraag of aanbieding. Ik schrijf korte berichten voor bekenden (kattenbelletjes). Ik maak aantekeningen bij een korte uitleg.	Ik schrijf een kort bericht of boodschap met eenvoudige informatie. Ik vul een eenvoudig standaardformulier in. Ik maak aantekeningen bij een les.	Ik vul een standaardformulier in. Ik maak aantekeningen bij een leestekst.	Ik schrijf notities, berichten en instructies met relevante informatie voor bekenden. Ik schrijf een advertentie om spullen te verkopen. Ik maak aantekeningen bij een les of leestekst en geef deze overzichtelijk weer.	Ik schrijf notities, berichten en instructies voor een algemeen publiek.	Ik noteer over allerlei onderwerpen belangrijke informatie om aan anderen door te geven. Ik maak aantekeningen van een helder gestructureerde les, voordracht of presentatie.
Verslagen, werkstukken, samenvattingen, artikelen (voorbeelden)	Ik doe verslag van een uitgevoerd experiment. Ik maak een samenvatting van de belangrijkste inhoud van een (zaakvak)les. Ik vergelijk twee teksten over eenzelfde onderwerp.	Ik schrijf een artikel voor de schoolkrant of voor ouders (over een uitje, een mening, of een persoonlijke ervaring). Ik schrijf een recensie of boekbespreking. Ik maak een werkstuk gebaseerd op verschillende bronnen uit een zaakvak.	Ik schrijf een verslag, werkstuk of collage, waarin stukjes informatie uit enkele bronnen zijn samengevoegd. Ik schrijf eenvoudige onderhoudende teksten voor een bekend publiek. Ik formuleer argumenten.	Ik schrijf verslagen en werkstukken met behulp van een stramien. Ik schrijf teksten waarin ik informatie uit verscheidene bronnen vergelijkt en samenvoeg. Ik schrijf een onderhoudende tekst. Ik schrijf overtuigende teksten met argumenten. Ik maak een collage, een krant of muurkrant.	Ik formuleer argumenten en tegenargumenten in een betoog. Ik schrijf een eenvoudige uiteenzetting of beschouwing, waarin ik een vraagstelling beargumenteerd uitwerk.	Ik schrijf een complexere uiteenzetting, beschouwing of betoog. Ik schrijf een verslag, werkstuk of artikel vanuit een vraagstelling, met uitgewerkte argumentatie. Ik geef redenen aan voor of tegen een bepaalde mening. Ik leg de voor- en nadelen van keuzes uit. Ik synthetiseer informatie uit verschillende bronnen in één tekst.
Vrij schrijven (voorbeelden)	Idem	Ik schrijf mijn eigen ideeën, ervaringen en fantasieën op in bijvoorbeeld een verhaal, gedicht of informatieve tekst.	Idem	Idem	Idem	Idem
Hoe goed voer ik de schrijftaak uit?						
Samenhang	Ik doe ervaring op met de globale structuur in korte verhalen, beschrijvingen en verslagen. Bij het gebruik van verwijswaarden en voegwoorden krijg ik steun van de leraar d.m.v. tekstbesprekingen.	Ik orden de informatie zodat de lezer mijn gedachtegang gemakkelijk kan volgen en ik het schrijfdoel bereikt. Ik gebruik de meest bekende voegwoorden (en, maar, want, omdat) correct; samenhang binnen samengestelde zinnen is in de regel wel duidelijk.	Ik gebruik verbindingswoorden voor opsommingen, tijdvolgorde, tegenstelling en oorzaakgevolg (of, en, maar, want, omdat). Ik beschrijf het onderwerp en de belangrijkste deelonderwerpen. Ik introduceer het onderwerp in de inleiding, en zorg voor een passend slot. Ik verdeel mijn tekst in alinea's. Ik gebruik verwijswaarden (die, dat), maar soms incorrect. Ik gebruik bronteksten d.m.v. citeren.	Ik gebruik veel voorkomende voeg en verwijswaarden (als, hoewel) correct. Ik deel een tekst in in een inleiding, een kern en een slot. Ik maak alinea's en geef inhoudelijke verbanden meestal duidelijk aan, zoals voorbeeld, opsomming, tegenstelling, oorzaak & gevolg, doel & middel, voor & nadelen, verschil & overeenkomst.	Ik maak goed gebruik van voegwoorden en verwijswaarden. Ik zorg voor samenhang tussen de alinea's en tussen inleiding, kern en slot. Ik gebruik bronteksten door te citeren en te parafaseren	Mijn gedachtelijn is logisch en consequent met soms een niet hinderlijk zijspoor. Ik geef relaties als oorzaak & gevolg, voor- & nadelen, overeenkomst & vergelijking, duidelijk aan. Ik geef het verband tussen zinnen en zinsdelen in samengestelde zinnen over het algemeen goed aan door het gebruik van juiste verwijswaarden en verbindingswoorden. Ik verbind alinea's tot een coherent betoog.

	Groep 5 & 6	Groep 7 & 8 (niveau 1F)	Tussendoelen vmbo	Niveau 2F	Tussendoelen havo/vwo	Niveau 3F
Afstemming op doel	Ik breid mijn kennis van verschillende schrijfdoelen verder uit (instrueren, informeren, betogen en verhalen). Met veel steun van de leraar doe mijn ervaring op met het bereiken van deze doelen.	Met weinig steun van de leraar kan ik kritisch kijken naar de wijze waarop ik schrijfdoelen (informeren, instrueren, betogen en verhalen) probeert te bereiken.	Ik hanteer een herkenbaar schrijfdoel (informeren, instrueren betogen en verhalen).	Ik blijf in teksten met een eenvoudige lineaire structuur trouw aan het doel (instrueren, informeren, betogen en verhalen) van het schrijfproduct.	Ik blijf in teksten met een complexe structuur trouw aan doel. Bijv.: argumenten voor en tegen weergeven in een betogende tekst; voor en nadelen weergeven in een beschouwende tekst.	Ik hanteer verschillende schrijfdoelen (informatie vragen en geven, mening geven, overtuigen, tot handelen aanzetten) en combineert ze in een tekst. Ik pas de opbouw van mijn tekst aan het doel ervan aan.
Afstemming op publiek	In een tekst met een afgebakend publiek (correspondentie) houd ik rekening met het verschil tussen bekende en onbekende lezers. Ik probeer de stijl van de tekst aan de lezer aan te passen	In een tekst met een afgebakend publiek (correspondentie) gebruik ik basisconventies, zoals bij een brief: Geachte/beste en Hoogachtend/Met vriendelijke groet.	Ik stem woordgebruik en toon af op een bekend publiek (bijv. docenten, vrienden). Ik stem woordgebruik en toon af op vertrouwde situaties (bijv., school of club). Ik gebruik basisconventies van alledaagse tekstsoorten (email, verzoeken enz.).	Ik pas het woordgebruik en de toon aan diverse publieken aan.	Ik gebruik tekstconventies voor zakelijke brieven, e-mails, werkstukken, verslagen en artikelen.	Ik schrijf zowel voor mijn eigen omgeving als voor een algemeen lezerspubliek (bijvoorbeeld instanties, media). Mijn taalgebruik past binnen de gegeven situatie (register) en is consistent in toon, doel en genre.
Woordgebruik en woordenschat	Ik doe ervaring op met veel voorkomende woorden in verschillende tekstsoorten (informeren, instrueren, betogen en verhalen).	Ik gebruik voornamelijk veel voorkomende woorden.	Ik gebruik vooral veel voorkomende woorden, maar soms ook nieuw geleerde woorden. Ik gebruik soms idiomatische uitdrukkingen.	Ik varieer mijn woordgebruik. Ik gebruik vaker idiomatische uitdrukkingen.	Ik varieer mijn woordgebruik om de tekst aantrekkelijker te maken. Ik hanteer figuurlijk taalgebruik, zoals uitdrukkingen.	Ik varieer mijn woordgebruik om herhaling te voorkomen. Mijn woordkeus is meestal adequaat.
Spelling, interpunctie en grammatica	Ik heb aandacht voor zinsbouw en past bekende regels voor spelling en interpunctie toe. (Zie niveaubeschrijving taalverzorging). Ik controleer en verbeter mijn tekst met hulp van de leraar.	Ik controleer en verbeter mijn tekst op spelling, interpunctie en zinsbouw m.b.v. checklist en medeleerlingen. (Zie niveaubeschrijving taalverzorging)	Idem	Ik redigeer mijn tekst zelfstandig op spelling, interpunctie en zinsbouw. (Zie niveaubeschrijving taalverzorging)	Idem	Idem
Leesbaarheid	Ik besteed aandacht aan aspecten van opmaak, zoals beeldende elementen, kleur, illustraties, lettertype en -grootte. Ik gebruik de pc voor tekstopmaak.	Ik gebruik witregels om alinea's aan te geven. Ik besteed aandacht aan de lay-out.	Idem	Ik maak de tekstopbouw zichtbaar via tussenkopjes, witregels, inspringen en marges. Ik stem de lay-out af op doel, publiek en genre.	Idem	Ik pas lay-out en paragraafindeling bewust en consequent toe om het begrip bij de lezer te ondersteunen.